

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพการณ์ในสังคมปัจจุบันพบว่ามีความหลากหลายของปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น ปัญหาความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา ปัญหาการขาดระเบียบวินัยของคนในชาติ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น และต้นเหตุของปัญหาน่าจะเป็นผลมาจากบุคคลในสังคมขาดวินัยทางสังคมนั่นเอง เยาวชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ การเตรียมเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยการทำให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถและรู้จักควบคุมตนเอง ให้ประพฤติตามข้อตกลง ระเบียบแบบแผนของสังคม ยอมรับมาซึ่งความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน รวมถึงความมั่นคงของชาติด้วย ดังคำกล่าวของ วิวาห์วัน มูลสถาน (2523) ที่ว่า "การที่จะเสริมสร้างให้บุคคลมีคุณภาพจะต้องปลูกฝังให้มีวินัยในตนเองเสียก่อนเพราะวินัยในตนเองนั้นเป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเองให้มีวินัยทางสังคม การพัฒนาให้บุคคลมีวินัยในตนเองกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นจุดหนึ่งของการพัฒนาประเทศ"

พนัส หันนาคินทร์ (2524) กล่าวว่า ประเทศชาติจำเป็นต้องมีระเบียบหรือกฎหมายสำหรับควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคม เช่นเดียวกันในโรงเรียนจำเป็นต้องมีระเบียบและวินัยเพื่อเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของนักเรียน วินัยในโรงเรียนมีส่วนช่วยต่อความเจริญของนักเรียนและโรงเรียน ดังนั้น ความมีวินัยของนักเรียนจึงมีความจำเป็นสำหรับนักเรียน ซึ่งการที่นักเรียนจะมีวินัยเกิดขึ้นได้จะต้องได้รับการเรียนรู้และอบรมจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันปลูกฝังทัศนคติ ให้ความรู้และกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีวินัยในตนเอง ดังคำกล่าวของสุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521) ที่ว่า "ควรมีการปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเองเพราะจะทำให้สามารถควบคุมตนเองได้ โดยไม่ต้องอาศัยกฎเกณฑ์จากภายนอก ทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับ

กฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมหรือภายในโรงเรียนด้วยความสงบเรียบร้อยและมีความสุขเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่ดี"

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529) ได้เสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาว่าควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการฝึกฝนที่บุคคลมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบและการมีระเบียบวินัย โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการสร้างพฤติกรรมด้านวินัยอันพึงประสงค์ ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องสนใจและเข้าใจความต้องการของเด็กดังกล่าวของ โบแมน (Baughman, 1972) ที่กล่าวว่า "เด็กต้องการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ต้องการความรื่นรมย์ สนุกสนาน ต้องการเพื่อน และคำแนะนำต่างๆ ต้องการความสำเร็จ ความสมหวัง ระเบียบวินัยจึงเป็นเรื่องที่ผู้จัดการศึกษาควรปลูกฝังให้มีขึ้นในตัวนักเรียน"

เพอร์ เกทท์ทอ (2534) กล่าวว่า ปัญหาพฤติกรรมด้านวินัย ควรได้ศึกษาและหาทางป้องกัน แก้ไข ปรับปรุงและส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยรวมมือกันหลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะผู้ปกครองและครูในฐานะที่มีบทบาทใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เพื่อจะได้มีแนวทางร่วมกันในการที่จะสร้างแบบแผนพฤติกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม วิลเลียมสัน (Williamson, 1955) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านวินัยว่าควรแก้ปัญหาด้านวินัยด้วยวิธีการแนะแนว โดยผู้แนะแนวที่มีความสามารถ ผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดี จะช่วยให้นักเรียนผู้กระทำผิดได้รู้จักบังคับและควบคุมตนเอง มีวินัยในตนเองสามารถนำตนเองไปบนทางที่เหมาะสม ในทำนองเดียวกัน แคม (Kamm, 1955) กล่าวถึงการให้คำปรึกษาว่าเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนผู้กระทำผิดระเบียบต่างๆ สามารถกลับตัวได้ ซึ่งเป็นการลดปัญหาได้เป็นอย่างดี

จากปัญหาของสังคมในปัจจุบัน การดำรงชีวิตอยู่ในลักษณะที่จะต้องดิ้นรน แข่งขันเพื่อความอยู่รอด ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผลกระทบเหล่านี้ได้ตกอยู่กับเด็กหรือเยาวชน ซึ่งส่วนใหญ่อีกคือนักเรียนนักศึกษา ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางสังคมที่ซับซ้อน วิวัฒนาการทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เคลือบแฝงไปด้วยพิษภัยแห่งความมอมเมาและชั่วร้าย ประกอบกับแรงกดดันจากปัญหาส่วนตัว ทำให้นักเรียนนักศึกษาประพฤติตนไปในทางที่ไม่สมควรผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ดังกองสารวัตรนักเรียน (กรมพลศึกษา,

กองสารวัตรนักเรียน, 2533) สรุปรายงานว่านักเรียนนักศึกษาที่ประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับสภาพและวัย เช่น หลบหน้การเรียน เที้ยวเตร่ตามสถานเริงรมย์ ประพฤตินานทานองผู้สาว แต่งกายผิดระเบียบ ลักษณะ ทาร้ายร่างกาย ก่อเหตุทะเลาะวิวาท เสพสิ่งเสพติด มั่วสุมงานแหล่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนนักศึกษา มีสาเหตุมาจากความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่ต่างวัย ความไม่เข้าใจระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ คือเด็กคิดว่าผู้ใหญ่เข้มงวดเกินไปไม่ให้สิทธิและเสรีภาพ ขณะที่ผู้ใหญ่ก็คิดว่าเด็กต้องรับไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด การคบเพื่อนไม่ดี และปัญหาทางครอบครัวทำให้เด็กขาดความอบอุ่น พ่อ แม่ ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแล เพราะภาระทางเศรษฐกิจบังคับให้ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ลักษณะความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพและวัย นอกจากจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองแล้วยังเป็นปัญหาของโรงเรียนอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดขึ้นกับนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ดังจะเห็นได้จากสื่อมวลชนต่างๆ อยู่เนืองๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผลกระทบต่องสังคมและการพัฒนาประเทศ

ปัญหาพฤติกรรมด้านการผิดวินัยของนักเรียนได้เพิ่มความหนักใจให้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบของการทำผิดวินัยมีตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนถึงเรื่องร้ายแรง นอกจากนั้นปัญหาทางวินัยยังเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ชื่อเสียงของโรงเรียน และความก้าวหน้าทางการศึกษา ดัง กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวถึงสาเหตุของการขาดระเบียบวินัยมาจากสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง เช่น มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ และสังคมลักษณะการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ ตลอดจนการสอบตกและความรู้สึกขาดความมั่นคงในโรงเรียน
2. เกี่ยวกับเพื่อน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาทหรือสร้างบรรยากาศให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในโรงเรียน
3. เกี่ยวกับครู เช่น ทศนคติของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งอาจเป็นไปในทางไม่ดีตลอดเวลา จนเป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่มีความสุขในโรงเรียน สภาพทั่วๆ ไปในห้องเรียน วิธีสอนของครู ความเข้าใจในวิชาที่ครูสอน และการแตกแยกกันในกลุ่มครูที่นักเรียนสังเกตเห็น
4. เกี่ยวกับทางบ้านหรือสังคมแวดล้อม เช่น ทางบ้านมีภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบๆ บ้านไม่ดี ทำให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนไม่ดีตามไปด้วย
5. สภาพสังคมโดยรวมของบ้านเมือง อยู่ในสภาพที่ไม่ดีก็มีส่วนทำให้นักเรียนมีแนวโน้มไม่ดีตามไปด้วย นั่นคือ ได้เห็นตัวอย่างของผู้ใหญ่ที่ขาดระเบียบวินัย

ละม้ายมาศ ศรีทนต์ (2504) ได้ทำการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความต้องการพื้นฐานทางจิตใจ และปฏิกิริยาของเยาวชนไทยและญี่ปุ่นได้รายงานไว้ว่า เยาวชนไทยที่ประพฤติดังกรณีนี้นั้น มีสาเหตุมาจากสภาพครอบครัวและผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ในการควบคุมและอบรม และวิช บรรจง (2518) กล่าวว่า เนื่องจากเด็กมีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกันจึงทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปซึ่งสอดคล้องกับ กอร์ดัน (Gorton, 1983) กล่าวถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านวินัยมี 3 ด้านคือ ปัญหาจากทางโรงเรียน ปัญหาจากตัวนักเรียนและปัญหาจากสภาพแวดล้อมทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ประกอบกับการสรุปรายงานสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนนักศึกษาของกองสารวัตรนักเรียน (กรมพลศึกษา, กองสารวัตรนักเรียน, 2533) สรุปว่า นักเรียนนักศึกษามีพฤติกรรมหลบหนีการเรียนมากที่สุดและเที่ยวเตร่ในเวลาเรียนรองลงมา โดยมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ปัญหาทางครอบครัว
2. ปัญหาจากตัวนักเรียนเอง
3. ปัญหาจากสถานศึกษา
4. ปัญหาจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

และจากการสรุปผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาจังหวัดขอนแก่น กองสารวัตรนักเรียน (กรมพลศึกษา, กองสารวัตรนักเรียน, ศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษา จังหวัดขอนแก่น, 2537) พบว่าพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนนักศึกษาที่พบมากที่สุดคือ หลบหนีการเรียนและเป็นนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษามากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครู สังเกตการณ์อาชีวศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียน เปรียบเทียบปัญหาด้านวินัยของนักเรียน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ระดับชั้นปี เพศ และค้นหาปัจจัยจากสภาพแวดล้อมของนักเรียนโดยแยกออกเป็นสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ครอบครัว และสังคม มาพยากรณ์ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน ซึ่งการศึกษาเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องเพื่อจะได้เป็นแนวทางปรับปรุง แก้ไขปัญหา และสร้างสรรค์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 ศึกษาระดับของปัญหาทางวินัยด้านการเรียน การแต่งกายและความประพฤติตามทัศนะของนักเรียน

1.2.2 ศึกษาสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียนและสังคมที่มีผลต่อปัญหาด้านวินัย

1.2.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียน

1.2.4 ศึกษาสมการในการพยากรณ์ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทุกชั้นปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ในวิทยาลัยและโรงเรียนอาชีวศึกษา ในสังกัดของรัฐบาลและเอกชน กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 28,200 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทุกชั้นปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ในวิทยาลัยและโรงเรียนอาชีวศึกษา ในสังกัดของรัฐบาลและเอกชน กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 941 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.3.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

ก. เพศ ได้แก่ เพศชาย หญิง

ข. ระดับการศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ค. ระดับชั้นปี จำแนกได้ดังนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 (ปวช.1)

2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 (ปวช.2)
 3. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช.3)
 4. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1 (ปวส.1)
 5. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 (ปวส.2)
- ง. สภาพแวดล้อมทางครอบครัว จำแนกได้ดังนี้
1. ทักษะคิดของบิดามารดาตามการรับรู้ของนักเรียน
 2. การอบรมเลี้ยงดู
 - 2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 - 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ
 - 2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 3. สัมพันธภาพภายในบ้าน
 4. ที่อยู่อาศัย
 5. ฐานะทางเศรษฐกิจ
- จ. สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน จำแนกได้ดังนี้
1. พฤติกรรมของครู
 2. กลุ่มเพื่อน
 3. สภาพห้องเรียน
 4. บริเวณโรงเรียน
 5. วิธีการปกครองนักเรียน
- ฉ. สภาพแวดล้อมทางสังคม จำแนกได้ดังนี้
1. สภาพชุมชน
 2. สัมพันธภาพกับสมาชิกในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
 3. สื่อมวลชน
 4. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง
 5. การรับวัฒนธรรมของต่างชาติ
 6. ช่องว่างระหว่างวัย

1.3.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ปัญหาด้านวินัย จาแนกเป็นดังนี้

- ก. ด้านการเรียน
- ข. ด้านความประพฤติ
- ค. ด้านการแต่งกาย

1.4 สมมติฐานการวิจัย

- 1.4.1 นักเรียนมีปัญหาทางวินัยอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.4.2 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับปัญหาด้านวินัยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน
- 1.4.3 นักเรียนที่เรียนในระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับปัญหาด้านวินัยในแต่ละด้าน และโดยรวมแตกต่างกัน
- 1.4.4 นักเรียนที่เรียนในชั้นปีที่แตกต่างกันมีระดับปัญหาด้านวินัยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน
- 1.4.5 นักเรียนได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- 1.4.6 นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน สังคม และสภาพแวดล้อมโดยรวมไม่แตกต่างกัน
- 1.4.7 นักเรียนที่เรียนในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน สังคม และสภาพแวดล้อมโดยรวมไม่แตกต่างกัน
- 1.4.8 นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นปีที่แตกต่างกันได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน สังคม และสภาพแวดล้อมโดยรวมไม่แตกต่างกัน
- 1.4.9 ปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อม ในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กัน
- 1.4.10 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปัจจัยที่มีอำนาจในการพยากรณ์ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งชายและหญิงทุกชั้นปีจากโรงเรียนหรือวิทยาลัยในสังกัดของรัฐบาลและเอกชน กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538

1.5.2 ปัญหาด้านวินัย หมายถึง การมีพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนหรือไม่อยู่ในกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ซึ่งเป็นความผิดทางวินัยและเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.5.2.1 ด้านการเรียน ได้แก่ สิ้นเวลาอุปกรณ์การเรียนมาโรงเรียน เองงานชิ้นมาทาส่งที่ครูสอน ลอกการบ้านเพื่อน เอาหนังสืออื่นๆ ที่ไม่ใช่ตำราเรียนมาอ่านขณะที่ครูสอน แกล้งแหย่เพื่อนขณะที่ครูสอน ก่อกวนเพื่อนในเวลาเรียน ลอกคำตอบหรือทุจริตในการสอบ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย พูดสอดแทรกขณะที่ครูกำลังสอน ไม่ส่งงานตามกำหนด หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

1.5.2.2 ด้านความประพฤติ ได้แก่ แสดงกิริยาไม่เคารพครู ถูกลดเรียน พูดคุยกับครู เล่นการพนัน แอบกินขนมในห้องเรียน ชกต่อยทะเลาะวิวาท พูดจาหยาบค้าย มาโรงเรียนสายขาดเรียนบ่อย หนีเรียน ทาลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ประพฤติตนทำนองซู้สาว และสูบบุหรี่หรือเสพของมึนเมา เที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์

1.5.2.3 ด้านการแต่งกาย ได้แก่ ไว้ผมยาวเกินกำหนด ปลอยชายเลื้อวไว้ นอกกางเกง หรือกระโปรง สวมเครื่องประดับที่ไม่เหมาะสม สวมเสื้อผ้าที่ไม่ปักอักษรหรือปักอักษรไม่เรียบร้อย กระดุมหลุด ไม่สวมถุงเท้า และสวมรองเท้าที่ไม่ถูกระเบียบ

ทั้งนี้ปัญหาด้านวินัย สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามปัญหาด้านวินัยของนักเรียนที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียน ของพะเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534) แบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 อันดับ การประมวลผลจะนำคำตอบในแต่ละด้านมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อในแต่ละด้านนั้น แล้วแปลความหมายระดับค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ก. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง นักเรียนมีปัญหาด้านวินัยอยู่ในระดับน้อย

ข. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง นักเรียนมีปัญหาด้านวินัยอยู่ในระดับปานกลาง

ค. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง นักเรียนมีปัญหาด้านวินัยอยู่ในระดับมาก

1.5.3 สภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมของนักเรียนทางครอบครัว โรงเรียน และสังคม

1.5.3.1 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่ ทักษะคิดของบิดา มารดา ตามการรับรู้ของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพภายในบ้าน ที่อยู่อาศัย และฐานะทางเศรษฐกิจ

1.5.3.2 สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เช่น พฤติกรรมของครู กลุ่มเพื่อน สภาพห้องเรียน บริเวณโรงเรียนและวิธีการปกครองนักเรียน

1.5.3.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ สภาพชุมชน สัมพันธภาพกับสมาชิกในชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่ สื่อมวลชน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง การรับวัฒนธรรมของต่างชาติและช่องว่างระหว่างวัย

ทั้งนี้สภาพแวดล้อมของนักเรียนวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แต่ได้ปรับปรุงเฉพาะแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครู และกลุ่มเพื่อน จากแบบสอบถามของ เพียร์ว เกาทัณฑ์ทอง (2534) แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 อันดับ การประมวลผลจะนำคำตอบในแต่ละด้านมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อในแต่ละด้านนั้น แล้วแปลความหมายระดับค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ก. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง นักเรียนได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ข. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง นักเรียนได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ค. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง นักเรียนได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ดี

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.7.1 ทำให้ได้ทราบรูปแบบของปัญหาในการผิควินัยของนักเรียน และจะได้ทำ
แนวทางการแก้ไขสาเหตุของพฤติกรรมนั้นต่อไป

1.7.2 ทำให้ทราบสาเหตุว่า สภาพแวดล้อมด้านใดที่มีอิทธิพลต่อปัญหาด้านวินัยของ
นักเรียนมาก เพื่อผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องจะได้เป็นแนวทางการ
นำไปแก้ปัญห ตระหนักในปัญหา เข้าใจสภาพของนักเรียน เข้าใจบทบาทของตน รวมถึงการ
ปฏิบัติต่อนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้วย

1.7.3 อาจใช้ข้อมูลที่ค้นพบเป็นแนวทางการศึกษาปัญหาประเภทเดียวกันนี้ออย่าง
ละเอียดต่อไป